

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра політичних інститутів та процесів



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР

Освітня програма “Політологія”
перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціальність **052 Політологія**

Галузь знань **05 Соціальні та поведінкові науки**

Затверджено на засіданні кафедри
політичних інститутів та процесів
протокол № 1 від 28 серпня 2024 року

м. Івано-Франківськ – 2024р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Науковий семінар
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Викладач (-і)	Матвієнків Світлана Миколаївна
Контактний телефон викладача	+38(0342)59-61-46
E-mail викладача	svitlana.matviienkiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	1. Нормативні навчальні дисципліни 1.1. Цикл загальної підготовки
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Упродовж вивчення курсу згідно розкладу
2. Анотація до курсу	
Дисципліна «Науковий семінар» є нормативною зі спеціальності «Політологія» для освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, яка викладається у 3 семестрі в обсязі 3 кредити ECTS. Курс передбачає опанування методикою і методологією здійснення наукових досліджень з метою підготовки до написання курсових робіт, наукових праць та систематичним здійсненням наукової роботи.	
3. Мета та цілі курсу	
Мета викладання навчальної дисципліни є здобуття майбутніми фахівцями глибоких знань із методології і організації наукових досліджень, вибору напрямку та теми наукового дослідження, організації науково-дослідної роботи для подальшого застосування її результатів у практичній діяльності. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: – закономірності та етапи розвитку науки; – психологію і технологію наукової творчості; – основи методології науково-дослідної роботи; – основні методи наукових досліджень; уміти: – формулювати цілі і завдання наукових досліджень; – працювати з літературними джерелами; – відбирати, аналізувати та узагальнювати наукову інформацію; – проводити дослідження; – оформляти результати наукових досліджень; – аналізувати експериментальні дані; – робити певні висновки і рекомендації. – складати науковий звіт, доповідь чи статтю по результатах виконаного наукового дослідження.	
4. Компетентності	
Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки. Загальні компетентності ЗК -1 Знання предметної області та розуміння професійної діяльності ЗК -7 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Спеціальні (фахові, предметні) компетенції СК-1 Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький	

апарат сучасної політичної науки			
СК-8 Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.			
СК-9 Здатність презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень для фахівців та нефахівців			
5. Результати навчання			
РН01 Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.			
РН07 Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення			
РН08 Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки			
РН15 Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням сучасних методів, технологій та інструментарію політичного аналізу.			
РН16 Презентувати результати теоретичних і прикладних досліджень фахівцям і широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.			
6. Організація навчання курсу			
Обсяг курсу			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
третій	Політологія	другий	нормативний
Тематика курсу			
Тема 1. Наука як система знань			
Тема 2. Наука як сфера людської діяльності			
Тема 3. Психологія і технологія наукової творчості			
Тема 4. Методологія та методи наукових досліджень			
Тема 5. Інформаційна база наукових досліджень			
Тема 6. Студентська науково-дослідна робота			
Тема 7. Етика наукових досліджень			
Тема 8. Підготовка кваліфікаційної наукової роботи			
Тема 9. Методика підготовки та оформлення публікацій, рефератів, доповідей			
Перелік питань для обговорення на лекціях та семінарських заняттях, список літератури для підготовки до кожного заняття та завдання для самостійної роботи, перелік індивідуальних науково-дослідних завдань та вимоги до їх виконання розміщені в системі дистанційного навчання.			
7. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання навчальної	Структура розподілу балів передбачає: 1) відповіді на семінарських заняттях – 50 балів; 2) написання контрольної письмової роботи – 20 балів; 3) виконання індивідуального завдання – створення та представлення		

дисципліни	графічної презентації з визначеної проблеми – 20 балів (з них 10 балів – за проєкт, 10 балів – за представлення). 4) написання тематичних тестів– 10 балів. Загальна кількість – 100 балів.			
	Оцінка в балах	Оцінка в національній шкалі	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за залік
	90-100	відмінно	A	зараховано
	80-89	добре	B	
	70-79		C	
	60-69		D	
	50-59	задовільно	E	
	26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX	незараховано
	1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F	
Вимоги до письмової роботи	Виконання письмової роботи передбачає: 1) повторення здобувачами лекційного матеріалу та отриманих знань при підготовці та проведенні семінарських занять, самостійного опрацювання рекомендованої літератури з питань, що виносяться на модульний контроль 2) написання письмової контрольної роботи є обов'язковим для виставлення підсумкової оцінки. У випадку, якщо студент не написав контрольну роботу, він вважається таким, що не виконав усіх видів робіт, що передбачаються з даної дисципліни. 3) написання письмової роботи передбачає виконання здобувачами в аудиторії індивідуального завдання, що вимагає: виявлення розуміння сутності понять і термінів; вміння структурувати основні принципи та методи дослідження; знання теоретичних засад, завдань, методів. Загальна кількість – 20 балів. Контрольна робота включає: • 2 теоретичні завдання (оцінюються по 5 балів кожне); • 10 тестових питань (по 1 балу за кожне питання). Структура оцінювання відповідей на розгорнуті запитання: 1-4 б. – відповідь складається із 1–2 речень, містить узагальнюючу інформацію або одиничні конкретні факти. 5-7 б. – відповідь не структурована, вступ і висновок відсутні; студент демонструє знання окремих політичних фактів, дат, подій, процесів, постатей або допускає значні помилки; не володіє термінами і поняттями; узагальнення відсутні. 8-12 б. – відповідь структурована в рамках основної частини, не містить яскраво вираженого вступу чи висновку; демонструє знання найбільш важливих фактів, дат, подій, процесів, постатей, допускає значні помилки; на задовільному рівні володіє термінами і поняттями; у відповіді практично відсутні узагальнення або вони дуже фрагментарні. 13-16 б. – відповідь структурована, містить або вступ або висновок; демонструє знання значної кількості фактів, дат, подій, процесів, постатей, проте допускає окремі помилки; володіє термінами і			

	поняттями; робить фрагментарні узагальнення, усвідомлює роль і значення конкретних подій. 18-20 б. – відповідь детально структурована, містить вступ, основну частину та висновок; демонструє знання значної кількості конкретних фактів, дат, подій, процесів, постатей; на високому рівні володіє термінами і поняттями; водночас робить узагальнення та висновки з питання, розуміє ширший контекст конкретних подій, усвідомлює їх роль і значення, демонструє володіння науковою літературою з теми. Контрольна робота на стаціонарі виконується на передостанньому семінарському занятті.
Семінарські заняття	Відвідування та активна участь студентів у роботі семінарських занять також є обов'язковою умовою успішного складання курсу. Пропонуються наступні форми роботи на семінарських заняттях: виступ, опонування, рецензія, участь у дискусії. На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки. Робота на семінарських заняттях оцінюється в діапазоні від 2 до 5 балів. При переведенні в бали в сумі можна набрати 50 балів. Виступи на семінарських заняттях оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали (5 балів) за такими критеріями: – «відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок; – «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу; – «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю; – «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове

	мислення, практичні навички не сформовані. Усна відповідь може бути доповнена наочними посібниками, зокрема, візуалізованою презентацією (обсягом 10-15 слайдів), зміст та використання якої оцінюється окремо. Вимоги до презентації по індивідуальній (самостійній) роботі; візуалізований характер, гармонійне поєднання зображень та тексту, наявність самостійно підготовлених схем і таблиць; всі елементи презентації мають бути підготовлені студентом самостійно, із дотриманням вимог академічної доброчесності
Умови допуску до підсумкового контролю	Здобувач допускається до підсумкового контролю за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою навчальної дисципліни. Належне виконання: 1) змісту питань планів семінарських занять. Для цього необхідно готувати конспекти семінарських занять. Вітається якісна підготовка візуалізованих презентацій для відповідей на семінарські питання. 2) індивідуальної роботи. 3) підсумкової контрольної роботи. Студент (-ка) допускається до підсумкового контролю за умови відпрацювання усіх «заборгованостей» та набору 50 і більше балів. Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів передбачає виставлення підсумкової залікової оцінки. При поточному контролі оцінюються: систематичність роботи на практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, самостійне опрацювання тем, виконання індивідуальних завдань, контрольних (тестових) робіт. Підсумкова оцінка виставляється студенту в кінці семестру за результатами роботи на практичних заняттях, обговорення дискусійних питань, виконаних індивідуальних проєктів та контрольних (тестових) завдань. Отримані «незадовільні» оцінки відпрацьовуються в обов'язковому порядку, але враховуються при додаванні оцінок і входять у загальну кількість отриманих оцінок.
8. Політика курсу	
<u>Політика курсу</u> полягає у послідовності набуття знань, умінь і навичок у ході лекцій, семінарських занять і самостійної роботи. Курс передбачає роботу в колективі. Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Під час роботи над завданнями не допустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та доповіді мають бути авторськими оригінальними. <u>Академічна доброчесність:</u> Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних 4 пристроїв). Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Відвідування занять Відвідування лекцій та семінарських занять для студентів є обов'язковим. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.	

Політика курсу передбачає перездачу усіх невиконаних завдань в силу серйозних запізнь на заняття або пропущених пар без поважних причин. За умови відсутності студента (-ки) на лекції чи семінарського заняття, отримання негативної оцінки на семінарських заняттях або ж невчасного виконання індивідуальної роботи визначений день для відпрацювання пропущених аудиторних занять, негативних оцінок та подачі індивідуальних робіт – вівторок, 15.00 год. – 16.00 год.

Неформальна освіта: Можливе зарахування результатів неформальної освіти у відповідності з Положенням про порядок зарахування результатів неформальної освіти: [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника \(Редакція 3\) \(введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.\)](#)

Можливе зарахування окремих тем через проходження відповідних курсів на дистанційних платформах:

Наука повсякденного мислення

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/critical-thinking-science/>

Наукова комунікація в цифрову епоху

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/science-communication-digitalera/>

Наука про освіту: що повинен знати лідер освітнього стартапа

<https://prometheus.org.ua/prometheus-free/osvita-leader-startup/>

9. Рекомендована література

Брикова Т. М. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посібник / Т. М. Брикова, О. Г. Терешкін. Електрон. дані. Х. : ХДУХТ, 2020

Данильян О. Г. Організація та методологія наукових досліджень : навчальний посібник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2017. 448 с.

Денисенко В.М., Матвієнків С. М., Штерн В. Ю. Політологія. Вступ до спеціальності. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Львів: Астролябія, 2007. 360 с.

Інтелектуальна власність : підручник / Г. В. Дейниченко, Д. В. Горєлков, В. В. Дуб та ін. К.: Фірма «ІНКОС», 2014. 376 с.

Колесников О. В. Основи наукових досліджень. Навч. посіб. / О. В. Колесников. К. : Центр учбової літератури, 2011. 144 с.

Колісніченко Е. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / Е. В. Колісніченко. Суми : Сумський державний університет, 2012. 83 с

Конверський А. Є. Основи методології та організації наукових досліджень [Текст]: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

Корбутяк В. І. Методологія системного підходу та наукових досліджень: навчальний посібник/В. І. Корбутяк. Рівне:НУВГП, 2010. 176 с.

Марта Мальська, Наталія Паньків. Основи наукових досліджень : навчальний посібник. Львів : Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

Матвієнків С.М. Написання та захист бакалаврської кваліфікаційної роботи: 2-е вид., перероб. і допов. Методичні рекомендації. Івано – Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2008. 48 с.

Матвієнків С.М. Методологія наукових досліджень/ Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 8.040301 «Політологія». Івано-Франківськ: Вид.-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2010. 84 с.

Матвієнків С.М. Дипломна та магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Методичні вказівки до написання та захисту. Івано-Франківськ: Вид.-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2013. 60 с.

Матвієнків С.М. Науковий семінар/ Навчально-методичний посібник для студентів спеціальності 6.030104 «Політологія». Івано-Франківськ: НАІР, 2018. 90 с.

Михайлов В.М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Х. : ХДУХТ, 2016. 220 с.

Методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Основи наукових досліджень» / За заг. ред. д-ра філос. наук, проф. Т. В. Гончарук. Тернопіль: ТНЕУ, 2013. 48 с

Методичні рекомендації щодо підготовки, оформлення та захисту дипломної роботи за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти // С. Е. Сардак, І. О. Стеблянка, А. О. Сімахова, В. О. Гришкін, В. І. Саричев та ін. Д.: ДНУ ім. О. Гончара ФМЕ кафедра ЕУНГ, 2018. 36 с.

Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

Методика та організація наукових досліджень : Навч. посіб. / О. П. Кириленко, В. В. Письменний, Н. М. Ткачук та ін.; за ред. О. П. Кириленко. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 196 с

Методологія наукових досліджень: навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 236 с.

Мокін, Б. І. Методологія та організація наукових досліджень: навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2014. 180 с.

Наука і цінності людського буття: колект. монографія / Альчук М. П. та ін.; за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В. П. Мельника. Львів: ЛНУ ім.І.Франка, 2015. 451 с.

Носачова Ю.В. Основи наукових досліджень: підручник / Ю. В. Носачова, Я.В. Радовенчик. К. : Видавничий дім «Кондор», 2020. 132 с.

Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнтів / за ред. А. Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

Основи наукових досліджень: навч. посіб. / за заг. ред. Т. В. Гончарук. Тернопіль, 2014. 272 с.

Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації: навч. посіб. / А. Ю. Берко, Є. В. Буров, О. М. Верес [та ін.]. Львів: Новий Світ-2000, 2010. 282 с.

Сардак С. Е. Основи наукових досліджень : навч. посібник / С. Е. Сардак. Д. : ДГУ, 2018. 103 с.

Сергієнко В. В. Філософські проблеми наукового пізнання : навч. посібн. / В. В. Сергієнко. Кременчук : Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського, 2011. 103 с.

Співак І. Я. Методи та засоби наукових досліджень в інженерії програмного забезпечення: опорний конспект лекцій / І. Я. Співак. Тернопіль: ТНЕУ, 2012. 79 с.

Moroz V., Buka S., Moroz S., Trush O., Moroz O. Methodology of Organization of Scientific Research. Manual for higher education applicants in specialties 054 – Sociology, 281 – Public Administration and Governance. Ministry of Education and Science of Ukraine. National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”. Kharkiv 2024. 130 p.

Methodology and organization of scientific research. Abstracts of XXII International Scientific and Practical Conference. Berlin, Germany (June 03-05, 2024).

Викладач



С. М. Матвієнків